

SAKSLISTE

MKR-sak 30/99

RAPPORTER

a) Rapport nr. 28/99

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

MKR SAK 30/99

RAPPORTER

MKR- rapport 28/99

Samarbeidsmøte mellom kirkelige organisasjon om situasjonen i Columbia
15-17 juni i Bogota, Colombia. Konsulent Hans Morten Haugen

Saksbehandler   Generalsekretæren

Rapporten tar utgangspunkt i de såkalte "four councils" samarbeid om fred og forsoning i Colombia. De fire rådene er KV, LVF, CLAI (det latin amerikanske kirkerådet) og NCCC (som er det nordamerikanske kirkerådet). Haugen representerte LVF på møtet og var bedt om å gi en fersk rapport pr. fax direkte til LVFs rådsmøte i Bratislava . Rapporten ankom og dannet noe av bakgrunnen for diskusjonen i Rådets Standing Committee on International Affairs and Human Rights.

Rapporten peker på behovet for at kirker og kirkelige organisasjoner og agencies bistår de lokale kirkene med deltakelse i fredsprosessen.

I nær kontakt med KV og LVF og med KN her hjemme vil MKR følge opp dette engasjementet og særlig søke å styrke den lokale lutherske kirkens deltakelse i fred og forsoningsarbeidet. Et besøk fra denne kirken til Norge finner sted senere i høst.

Rapporten tas til orientering

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd takker for rapporten og tar den til orientering

CHURCH OF NORWAY

Council on Ecumenical and International Relations

FORO DE COOPERACIÓN ECUMÉNICA EN COLOMBIA

15th to 17th of June 1999, St. Fe de Bogotá

By: Hans Morten Haugen, Senior Executive Officer in Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations, also representing the Lutheran World Federation

Background: The four councils (World Council of Churches, Lutheran World Federation, Consejo Iglesias de America Latina and National Council of Churches of Christ in the USA) have for some years had a cooperation in relation to Colombia. The prime motivation is to support the protestant churches in their work for achieving peace with justice in Colombia. The first visit, done in July 1996, was also done after invitation from the Catholic Comision de Conciliación Nacional. The second delegation, in November 1997, had as its aim to strengthen the cooperation and identify where the protestant churches and the four councils could have an impact.

The situation in Colombia also led the Church of Norway and the Norwegian Human Rights Fund to increase its cooperation with human rights and church organisations in the country. The visit by Hans Morten Haugen in July 1997, representing the Church of Norway and acting as director of the Norwegian Human Rights Fund, laid the foundation for the status of Colombia as a prioritized country for the Fund. (The report "Making possible a Counter-Culture Against Violence" can be sent.) This cooperation was strengthened as Jan Thomas Odegard, Senior Executive Officer in the Fund, visited Colombia in May 1998. After this visit a "Colombia Forum" has been established in Norway, also cooperating with the Ministry for Foreign Affairs.

The aim of the meeting coordinated by the Colombian churches, was to gain a common understanding of the challenges in Colombia, and to establish an ecumenical forum for better be able to deal with these challenges. Also the various agencies that are working in Colombia were invited to the meeting, but among the European agencies, only one were able to attend; the Dutch Interchurch Aid, in cooperation with Swiss HEKS. The others that are present are a.o. Christian Aid UK, Diakonia Sweden, and Bread for the World and EZE Germany. The level of participation and the skills and enthusiasm among the churches in Colombia made the meeting a very interesting one.

THE CHURCHES WILL MAKE THE DIFFERENCE

There are a lot of disturbing trends in Colombia the last years, but also forces able to counter these trends:

* Realization of social and economical rights have deteriorated, *but*

there is a basis in the population that can lead to development with equity.

* Armed groups (both guerilla and paramilitary) have strengthened their position, *but* the same groups realize that their actions will be judged by the civil society.

* Government weakness still make the armed forces very influential, *but* there seems to be a will to continue the peace process also with resistance from the military.

* Peace with justice is far away, *but* the war will have to end one day (and this might create a basis for justice).

Undoubtly, the churches have an essential role to play in both the work in relation to the warring parties, restoring the hope, and to bring a spirit of reconciliation and not revenge in the society.

President Pastrana, who has started a dialogue process with FARC, however, always refers to the Catholic Church when he talks of the church. There are a lot of different bodies within this church, working extremely hard to achieve a better living among the people. If the other churches are not included in the peace process, this will give less strength to the process.

The churches strongly stated, especially in bilateral talks, that they would like an increasing cooperation with the protestant aid agencies. Today, the cooperation between the churches is mostly done in the frames of CEDECOL (Consejo Evangelico de Colombia). In July 1998, more than 130 persons from churches and church bodies came together at the invitation of CEDECOL and made a common platform for cooperation. This development is of great importance, and must be supported by the aid agencies. In the various round tables CEDECOL should participate.

The increased cooperation among the churches is also found as a pattern among the agencies. The five organisations Save the Children, Oxfam, Christian Aid, Diakonia and Proyecto Consejería de Colombia (PSC - five organisations working together, a.o. the Norwegian Refugee Council) have made a forum with a small bulletine, called "Diálogo". This cooperation is also an indication of the increased efforts that are done by the civil society in improving the situation in Colombia.

SOCIAL WORK AND HUMAN RIGHTS WORK IS DANGEROUS

All these positive developments are countered by the fact that violent groups wish to limit or directly eliminate this kind of work. Organisations working for justice are considered to be associated with the guerilla, and therefore targets for the paramilitary activities. In some areas the risks involved in human rights work is still very high. Organisations are forced to close down their activities or do the work without any known director or leader.

Many are forced to flee, not only internally, but also out of the country. For example, the Comición Colombiana de Juristas (CCJ), which for many years have been working with documentation, also building on the work done by other organisations, constantly receives threats that needs to be taken seriously. Many of these threats are communicated through messages brought by former hostages of the paramilitary. The most exposed of the paramilitary leaders is Carlos Castaño, a 33 year old in charge of the Autodefencias de Uraba y Córdoba (AUC). He has also been able to establish a national coordinating network, which also operates home pages where their political aims are expressed.

Still the paramilitary are responsible for more than 2/3 of the political killings in Colombia. The number of non-political assassinations is even higher, however. The government of Colombia constantly denies, a.o. in the Human Rights Commission, that there is any involvement of the military in the activities of the paramilitary. The office of the High Commissioner for Human Rights in Colombia replies that these relations are evident in at least certain given provinces of the country. In April, two senior officers in the army were fired after the proofs were too evident that they had both supported and taken actively part in paramilitary activities.

THE PROCESS TOWARDS PEACE

Pastrana has made strong concessions in his strategy to make the strongest of the guerilla group attend the negotiations for peace. As the armed groups have been able to grow strong, they can meet a request for negotiations with strong counter demands. The FARC (Frente Armada Revolucionario de Colombia) is a large army which generates most of its income from "protection money", and by "taxating" various kind of economic activities in the areas they control. Their more than 70 units or "frentes" consist of more than 17.000 armed soldiers, who have been able to defeat the Colombian army in regular battles.

These battles are rare, however. Most of the efforts is concentrated on embarrassing the civil population, and the smallest of the two national guerilla groups, ELN (Ejercito de Liberación Nacional) has in the last two months devoted its energy on kidnapping. Both the hi-jacking of the Avianca plane, the hostage-taking in the Maria Church in Cali, and also the kidnapping of three family boats on the Magdalena river, can be understood as a strategy to make their presence and strength confirmed. However, this has also led to their new status in the intelligence of many countries as a group of international terrorism. ELN, established by the priest Torres, has had a political programme in periods when FARC has consisted of warriors. It is difficult to see the reasoning behind these latest acts.

In general there was much more talks on the guerilla this year than was the situation two years back, when the various paramilitary groups, including the formally legal CONVIVIR groups, were met with much more concern. The reason for this is of course the fact that FARC now has been given a "neutral area" called Zona de Despache, where the negotiations can take place. The churches and priests in this 48.000 km² have their ability to preach outside of their churches severely limited. This area south of Bogotá is however formally under Colombian jurisdiction. Now the ELN wants a smaller area (22.000 km²) but in a much more economically important area north of Bogotá. The government will not let ELN have this area, and will not negotiate politically as long as they still have the hostages.

The basis on which the negotiations with FARC are held, is a document signed by both the Colombian government and the FARC leaders 6th of March 1999. The 12 points are briefly mentioned:

- 1) Political solution to the conflict
- 2) Protection of human rights as the state responsibility
- 3) Agrarian reform, including land distribution and access to credit
- 4) Exploitation of natural resources, including the role of TNCs
- 5) Social and economic structure, and redistribution
- 6) Legal reforms to fight corruption and narcotraffic
- 7) Political reforms for increased participation, also by minorities

- 8) State reforms, of the Congress as well as the bureaucracy
- 9) International humanitarian law, including land mines and children
- 10) The role of the armed forces, including autodefensas
- 11) International relations, including the principle of non-intervention and justice
- 12) Formalization of the agreement

There are substantial talks on each of these points, a process that will take time.

RESPECT FOR HUMAN RIGHTS

The process towards peace can only be secured while at the same time the respect for human rights is upheld. There is no indication that this new government and Parliament has been instrumental in increasing the respect for human rights. Rather, the two recent developments in June confirms that a clandestine practice will continue, further involving the culture of fear. The Parliament decided on the 16th of June to continue with a Military Penal Code. This will make all the violations committed by army officials brought before a special Military Court, and not the ordinary legal process. The tendency that too many of the perpetrators are brought before the Military legal proceedings, where the prosecutor and the judge are identical, is an important explanation for the high levels of impunity found in Colombia.

Also the regional justice (or "faceless justice") system has been strongly criticized by the UN High Commissioner for Human Rights. Despite the attempts to reform the system, the alterations made by the Parliament still make it legal for the witness and for the prosecutor to be anonymous. The judge can not appear with his face covered. The system still invites to buying and selling of false testimonies, and the weak, who have no opportunity to take part in this, will always be the loser.

Also the UN criticises the many violations on international humanitarian law. The main problem is that the government still do not admit that the country is at war, while the armed groups have no respect for the Geneva Convention, most relevant are the common art 3 in the four 1949 Conventions and the 1977 first additional protocol, all referring to internal conflicts. The work to increase the respect for the international humanitarian law is of extremely importance, first and foremost because the Geneva Conventions are very explicit in protecting the civilian population.

RECOMMENDATIONS

The Foro brought up the relevant issues for discussion, and the following five were identified as important, all with the ecumenical basis:

- 1) Justice, including impunity
- 2) Human rights, including international humanitarian law
- 3) Internally displaced persons
- 4) Strengthening the involvement of civil society
- 5) The peace process

On all these issues, there were given concrete recommendations for further work. This work must be supported, also economically.

The involvement of the four councils in Colombia have contributed to high expectations among the churches and civil society in general. At the moment, it can not be claimed that these

expectations have been met. This might be due to some of the constraints that are within the Colombian society itself in working with these issues. At the same time, it is more important than ever to contribute to building a civil society, so that the extreme groups not alone will define the content of the new Colombian society.

In this context it is very important to take note of the final declaration from the meeting, where participation from the churches in the various foras for building peace were strongly underlined. The most famous of these is the Asamblea Permanente de la Sociedad Civil por la Paz. Also other organisations were brought in, however, like the Comición de Conciliación Nacional, established within the frames of the Justice and Peace Commission of the Catholic Church, but also including influential members from various segments of society. Consejo Nacional de Paz with a slightly higher representation from the government side than from the civil sector side, is another important forum. The international community and the churches world-wide should learn more about these various processes and support those who are involved.

It is also important that the four councils serve as a channel for mobilizing efforts from the various churches internationally, concerning perspectives on the peace building, the importance of securing the respect for human rights in a peace process and the support for the humanitarian work done by the churches. In my observations, it seems that the interest by some churches internationally to contribute in Colombia is not fully realized, as the four councils tend to "own" the process of keeping the communication with the Colombian society. At the same time it is important to do some coordination, as the burdens on the churches might be difficult to overcome. The three most active protestant churches in the peace process, Mennonite, Presbyterian and Lutheran, only have approximately 3-5000 members each.

There is a threat that Colombia will be a new "unresolvable conflict" and that various international bodies, both governmental and non-governmental find it too difficult to continue its work. The local partners can also be in danger as they are disliked by the paramilitary groups. On this background, it is important that there is a shared division of labour. Some of the humanitarian organisations have been less visible in their political work, in order to be able to continue doing their humanitarian work. It is not a passive strategy to leave some of the most visible condemnations of violations of human rights and international humanitarian law to international bodies. This also requires that the flow of information must increase.

Especially important is the work of the Office of the UN High Commissioner for Human Rights. This office serves more functions than can any other UN presence in a country with grave violations of human rights. The office was established after a compromise agreed upon at the 1996 Human Rights Commission, and the agreement was signed the same year. The functioning of the office has been renewed once, and will now keep its activities until April 2000. If there will be a continuation after this, remains to be seen. The extensive contacts of this office with various human rights organisations is an indication of the importance of this office. If the Colombian government gives any indication of withdrawing the mandate of this office, or restricting its work, the international community, including the churches, should be mobilized to avoid this.

CONCLUSION

The opportunity of meeting with Christian brothers and sisters fighting for human dignity is a very strong inspiration. After the first visit in 1997 some steps in the right direction have been

made, and I am pleased to see that some of the work done by the Norwegian Human Rights Fund has been of importance. However, there is still a very long way forward, and there can be no imaginations of an easy solution. As long as there are good forces eager to continue their work, the respect for life and the human dignity will be restored in Colombia.

LIST OF MEETINGS AND CONTENT OF CONVERSATIONS:

(For any interested parties, I have the addresses)

Hanne Henriksen de López, Norwegian vice consul in Bogotá

The work of the Norwegian Consulate was discussed, especially regarding the new visa requirements for Colombians travelling to Norway and the capacity of the Consulate in the process of a stronger Norwegian involvement in the peace process. Also the possibilities for strengthened ties between the (pentacostal) congregation where Hanne and her family work, and churches or congregations in Norway, was discussed.

Turid Lægreid, representative of Norwegian Refugee Council

The increased coordination between the aid agencies present in Colombia, and the hardships they are facing, were the issues at stake.

Jorge Rojas Rodríguez and others, Consultoria para los Derechos Humanos y el Desplazamiento

The organisation received support from the Norwegian Human Rights Fund (NHRF) in late 1998 for their work on a program on early warning of situations on internally displacement. They draw on work done by other organisations in the field, and they try to mobilize in order to prevent such displacement.

Victor Ordóñez, Cooperación Cultural Menegua

This Meta-based organisation is working to involve youth in conscience-building by using creative methods, in addition to increased knowledge on their responsibility for promoting human rights. The organisation is working in a region with strong presence of paramilitary groups, and the NHRF granted money in 1998 and again in June 1999 conditioned by auditing report from 1998.

Marta Copaban and Edgar Manchego, Memoria Viva

This very new organisation also received conditional grants (positive references, which were found) in June 1999, and the project seems highly implementable. The idea is to spread information on the core concept and instruments in the promotion of human rights through the local radio stations. All the persons in the organisation are volunteers.

Nancy Fiallo, Comición Colombiana de Juristas

CCJ has for a long time been very central in the coordinating work among the Colombian human rights organisations. The last half a year has been very tough, however, as their visible presence and strong advocacy in favour of human rights have made the staff victims of threats from paramilitary groups. Their documentary work, with the financing from larger agencies than the NHRF has resulted in an impressive documentation.

Patricia Gonzales, Coordinación Colombia-Europa

The work of this small secretariat aims at preparing visits and coordinate advocacy work between the various groups that wants to meet with Colombian organisations. They are financed by some of the Colombia-based agencies.

Anders Kompass, UN High Commissioner for Human Rights

The position as High Commissioner is to serve as the link between the Colombian government and the UN system, but the most active users of the office with a staff of 12, are the Colombian human rights organisations. The model could be duplicated in other countries, but a precondition for its successful work is a unhindered dialogue with the governmental bodies at all levels. Mr Kompass has had his position only since 5th of April.

Henry Quintero, Oficina de Alto Comisiado para la Paz

The Office was originally set up when the former president Sampr started his position in 1994, but is has been kept when the new president took up his position. The concrete implementation of the peace process, first and foremost with FARC, is the primary activities of the High Commissioner, Victor Ricardo, and the strategy is to gain a comprehensive peace resolution.

At the Foro, I also had the opportunity to talk with a lot of very committed organisations, both which had received support from the NHRF and those which wanted to learn more.

Oslo, 23th of June 1999

Hans Morten Haugen

Protokoll fra møtet i Mellomkirkelig Råd 6. og 7. mai 1999

Til stede:

Trond Bakkevig, Elena Eika, Tormod Engelsviken (leder), Per Oskar Kjølaas, Jorunn Øxnevad Lie, Berit Lånke, Terje Mikalsen, Inger Anne Naterstad, Per Hallstein Nilsen, Astrid Sandsmark, Ola Smedplass, Thor Strandenæs, Finn Wagle, Helge Aarseth

Meldt forfall:

Ivar Jarle Eliassen, Jan-Olav Henriksen, Sigrun Møgedal, Ole Martin Norderhaug, Sigurd Osberg, Atle Sommerfelt, Sturla Stålsett, Gerd Marie Ådna

Fra sekretariatet:

Stepanie Dietrich, Hans Morten Haugen, Estrid Hessellund, Erling Pettersen (sak 20/99), Gerd Karin Røsæg, Ørnulf Steen

Inviterte gjester fra Norges Kristne Råd: Ingrid Vad Nilsen, Billy Taranger (sak 26/99)

Under godkjenning av innkalling og dagsorden ble situasjonen på Balkan meldt som egen sak med saknummer 27/99.

Sak 11/99: PROTOKOLLER

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig Råd (MKR) 1.-3.februar

Merknader til protokollen:

Til MKR sak 04/99: Det ble spurt om hva som er gjort i arbeidet med prioriteringer av virksomheten. Det ble meldt at sekretariatet arbeider med dette. Saken ville komme tilbake til Rådet på septembermøtet.

Protokoll fra møte i MKR/AU 6.april

Merknader til protokollen:

Til MKR/AU sak 03/99: Det ble presisert at møtet det refereres til, foregår i mai, ikke i april.

Til MKR/AU sak 04/99: Det ble etterspurt hvordan saken med Nordiska Ekumaniska Rådet (NØR) skal bringes videre. Fra sekretariatet ble det opplyst at et notat ville være klart for Rådets medlemmer til møtet i september.

Til begge protokollene ble det etterlyst referanser til arbeidet for å sikre at økumeniske perspektiver bringes inn i arbeidet med spørsmålet om homofilt samliv. Sekretariatet beklaget at dette hadde falt ut av protokollene til tross for at saken hadde vært omtalt i begge møter. Sekretariatet hadde imidlertid fulgt opp saken ved å klarlegge at Kirkerådet i denne omgang arbeider med Kirkemøtets myndighet i lys av den aktuelle situasjone. Når spørsmålet om homofilt samliv igjen kommer opp, vil MKR bidra til å bringe de økumeniske perspektiver inn i saksbehandlingen.

Vedtak:

Protokoll fra møtet i Mellomkirkelig Råd 1.-3.februar vedtas med de kommentarer som framkom.

Protokoll fra møtet i MKR/AU 6.april tas til orientering.

Sak 12/99 REFERATSAKER

a) Protokoll fra Teologisk Næmnd 19.03.99

Det ble spurt om hva det betyr at vedtakene er "veiledende" og "oversendes Mellomkirkelig Råd". Sekretariatet informerte om at det i løpet av siste døgn før møtet skulle avholdes ble meldt så mange forfall at møtet formelt sett ikke var beslutningsdyktig. Det var imidlertid nødvendig å gjennomføre møtet av hensyn til de løpende saker. Protokollen fra møtet er gjort kjent for alle medlemmene i næmnda. Ingen av medlemmene har hatt innvendinger mot prosedyren eller vedtakene.

b) Protokoll fra Komiteen for Internasjonale Spørsmål 25.-26.03.99

Det ble etterlyst en tydeligere vektlegging av næringslivets positive bidrag i utviklingsprosesser.

Til sak 15/99 (Etiopia-Eritrea) ble det understreket at kirkens overhode er etiopisk ortodoks (ikke koptisk)

c) KISP uttalelse om krigen på Balkan

d) Referat fra møte i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon 12.02.99

Med henvisning til SMM-sak 3/99 ble det spurt om en møteform som SMM ikke heller burde konsentrere seg om overordnede strategiske spørsmål, og overlate detaljer i økonomiforvaltning til sekretariatet.

e) Protokoll fra Kirkens U-landsinformasjon 24.03.99

Det ble under sak 9/99 (tiltak 1999) kommentert at seminaret om en etisk investeringsbank bør følges opp.

f) Referat fra styremøte i Norges Kristne Råd 09.03.99

Det ble bemerket at protokollen bør vise hvilke kirkesamfunn de ulike styremedlemmene representerer. Det vises for øvrig til MKR-sak 26/99.

I forhold til alle protokoller og referater ble understreket viktigheten av å gjøre tydelige og bevisste prioriteringer av arbeidsoppgavene.

Vedtak:

Referatsakene tas til orientering med de kommentarer som framkom under møtet.

Sak 13/99: RAPPORTER

MKR-rapport 04/99: Nordic Solidarity with the Liberation Struggles in Southern Africa, 11.-14.02 1999, av Stig Utnem

MKR-rapport 14/99: A Fair and Effective Criteria for the Calculation of Membership and Assembly Fees, 25.-26.02.99, av Stig Utnem

MKR-rapport 21/99: OSCE Supplementary Human Dimension Meeting on Freedom of Religion or Belief, 22.03.99, Av Ingvill Thorson Plesner

MKR-rapport 22/99: Rapport fra FNs 55. Menneskerettighetskommisjon, 8.-15.04.99, av Hans Morten Haugen

Det ble ingen utfyllende debatt om innholdet i rapportene

Vedtak:

Rapportene tas til orientering

Sak 14/99: ENDRING AV STATUTTER FOR MELLOMKIRKELIG RÅD

MKR/AU fattet i sak 23/96 følgende vedtak: "MKR/AU ber sekretariatet forberede en statuttendring slik at Den norske kirkes representant i KEK's sentralkomite får ex officio-sete i MKR på linje med LVF, KV og NØR." Denne praksis er allerede innarbeidet, men den formelle statuttendringen har ikke blitt gjort.

Etter at Frikirken har blitt assosiert medlem av Det Lutherske Verdensforbund er det ikke lenger slik at MKR alene kan være Nasjonalkomite for LVF i Norge.

På denne bakgrunn ville det være nødvendig med en statuttendring. I lys av den pågående organisasjonsgjennomgangen vil MKR tilrå endringen men foreslå at saken legges frem for Kirkemøtet i forbindelse med organisasjonsgjennomgangen.

Vedtak:

1. MKR tilrår følgende endringer av Rådets statutter:

§2b skal lyde: "... å representere Den norske kirke i Nasjonalkomiteen for Det lutherske verdensforbund"

I §5 føyes følgende til: "Den norske kirkes medlem i Sentralkomiteen i Konferansen av europeiske kirker (KEK) _

2. Statuttendringen legges frem for Kirkemøtet i forbindelse med organisasjonsgjennomgangen. MKR har allerede en praksis som overensstemmer med de foreslåtte endringer.

Sak 15/99: LEUENBERG-KONKORDIEN

Til saken forelå forslag til saksframstilling for Kirkemøtet og signaturforklaringen. Under møtet ble i tillegg NØR skriftserie no 26 om Leuenbergsamtalen, samt protokollen fra Bispemøtet 4.-6.mai delt ut. Bispemøtet ber i sitt vedtak om en "vurdering av kompatibiliteten mellom særlig Provooerklæringen og Leuenbergkonkordien". Etter en gjennomgang av signaturforklaringen, også sett i lys av bispemøtets vedtak BM 17/99, mener MKR at det som Bispemøtet etterspør i tilstrekkelig grad er belyst i saksframstillingen og signaturforklaringen. Det ble også understreket at til behandling på Kirkemøtet er det bare den norske versjonen av signaturforklaringen som kan være den offisielle, men at også den tyske teksten må gjøres kjent for Kirkemøtet.

Vedtak:

1. MKR vedtar saksfremlegget for Kirkemøtet. MKR viser til protokollen fra Bispemøtet (BM sak 17/99) og anser vurderingen av kompatibilitetsspørsmålet for tilstrekkelig behandlet i saksfremlegget til Kirkemøtet.

2. MKR vedtar forslaget til signaturforklaringen med de endringer som er foretatt i møtet.

3. *Saksfremlegget og /signaturforklaringen oversendes til Bispemøtet og Kirkerådet. Om biskopene ikke får behandlet saken før møtet i Mellomkirkelig Råd september 1999 anmoder Mellomkirkelig Råd om at Bispemøtet får oversende sitt votum direkte til Kirkemøtet.*
4. *MKR forutsetter at en tilfredsstillende norsk oversettelse av Leuenbergkonkordien foreligger til Kirkemøtet.*

Sak 16/99: RAPPORT FRA KV's GENERALFORSAMLING I HARARE

Til saken forelå rapporter fra de fleste av Dnk's delegater og observatører ved KV's generalforsamling, samt en samlerapport fra kvinnekonferansen (Decade Festival). Det forelå også en skisse til prosjektet "Den norske kirkes økumeniske og internasjonale identitet". Det ble gjort oppmerksom på at øvrig dokumentasjon fra generalforsamlingen i Harare var sendt ut til februarmøtet i MKR.

Momenter fra samtalen i Rådet:

Det ble spurt om hvordan de erfaringer vi får gjennom økumeniske organer kan utfordre menighetene som den bærende enhet i kirken.

Det er viktig å gjøre seg nytte av erfaringene til de unge delegatene.

På bakgrunn av rapportene ble det nevnt at kirkenes misjonsoppdrag ennå ikke er tungt nok inne i arbeidet i Kirkenes Verdensråd. Til dette ble det bemerket at det blant KV's medlemskirker vil kunne være ulike forståelser av misjon. Noen kirker bruker ordet misjon om hele sin virksomhet, andre vil reservere begrepet for det å nå til folk som ikke har hørt evangeliet. De ortodokse kirkene vil reservere seg mot proselyttisme utfra tanken om at misjonsansvaret ligger hos territorialkirken. På bakgrunn av erfaringene fra Generalforsamlingen ble det i alle fall etterlyst et større engasjement for misjon i KV.

Det ble understreket at Den norske kirke er en av de få medlemskirkene i KV hvor det er lagt til rette for deltakelse fra urfolk i kirkens arbeid. Dette gir Dnk et betydelig ansvar i å løfte fram sentrale urfolkshensyn i alt internasjonalt arbeid. I KV har nå urfolksprogrammet gått over til å bli et permanent program.

Rådet mener at rapporten fra Harare bør behandles som egen sak på Kirkemøtet til høsten, ikke bare som en rapportgjennomgang

Vedtak:

1. *MKR takker for rapportene.*
2. *MKR ber om å få en samlet rapport fra Generalforsamlingen som skal til Kirkemøtet til behandling på sitt møte 6.-7.september.*
3. *MKR ber om at det arbeides videre med prosjektet "Den norske kirkes internasjonale og økumeniske identitet" på grunnlag av fremlagt prosjektskisse og de merknader som fremkom i møtet. Saken legges frem for MKR-møte 6.-7.september sammen med forslag til medlemmer av en styringsgruppe for prosjektet og et forslag til budsjett.*

Sak 17/99: ÅRSRAPPORT OG REGNSKAP FOR KUI 1998

Til saken forelå årsrapport og regnskap for KUI for 1998. Det ble samtalt om KUIs rolle som holdningsformidler når det gjelder gudstjenesteliv, undervisning og internasjonal diakoni. Sekretariatet understreket at KUIs rolle er bundet til at virksomheten er støttet av NORAD

gjennom en rammeavtale, og at det ikke er arbeid med utviklingsprosjekter, men informasjonsarbeid som er KUIs oppgave. KUI må holde seg til det mandatet som er nedfelt i rammeavtaleteksten fra NORAD. Det ble uttrykt stor tilfredshet med det arbeidet KUI får gjort for begrensede ressurser.

Vedtak:

1. MKR godkjenner årsrapport og regnskap for 1998 for Kirkens U-landsinformasjon
2. MKR ber om å få KUIs forslag til virksomhetsplan og budsjett for år 2000 forelagt på møtet 6.-7.september 1999.

Sak 18/99: ÅRSMELDING FOR DE SENTRALE KIRKELIGE RÅD FOR 1998

Det ble spurt om hva som er forskjellen mellom årsrapporten for MKR (cfr. Sak 25/99) og årsmeldingen for de sentrale kirkelige råd. Fra sekretariatet ble det orientert om at MKRs årsrapport føres i pennen av generalsekretær. Rapportens hensikt er å kommunisere med våre søsterkirker og andre instanser hva som har vært prioritert i vårt økumeniske og internasjonale arbeid. Årsrapporten blir derfor oversatt til engelsk. MKRs årsrapport danner grunnlag for videre bearbeiding fram mot den samlede årsmeldingen for De sentrale kirkelige råd.

Rådet påpekte at det ikke er enkelt å identifisere de oppgavene som ligger til Mellomkirkelig Råd. Rådet pekte også på de begrensede styringsmulighetene som lå i dokumentet ved at det bare ble referert til hva som er gjort, mens det ikke er nevnt hva som av ulike grunner forble ugjort.

Flere momenter som var savnet eller gitt en for lite omfattende omtale, ble meldt til sekretariatet for en revisjon av årsmeldingen før den sendes til Kirkerådet for endelig godkjenning. Noen av disse berørte også punkter som ikke naturlig faller inn under Rådets mandat.

Vedtak:

Mellomkirkelig Råd vedtar årsmeldingen på de arbeidsområder som dekkes av Rådets mandat, med de forslag til endringer som framkom under møtet, og tar øvrige deler av årsmeldingen til orientering.

Sak 19/99: BEVILGNING TIL MENNESKERETTIGHETSFONDET

Til saken forelå brosjyre, arbeidsprinsipper, retningslinjer og vedtekter for Fondet, samt budsjett for 1999, og noe statistikk over tildelinger fra fondet. En oversikt over tilgangen på offergaver for 1998 fra menighetene til Den norske kirkes menneskerettighetsarbeid lå også ved.

Mellomkirkelig Råds bidrag til Fondet kommer fra menighetsofringer. Fra 1998 har det kommet et mindre beløp enn hva styret i Fondet har fastslått som bidrag for 1999. For inneværende år mangler pr.dags dato kr.7.000 for å dekke det forventede bidrag til fondet. Sekretariatet får ansvar for å finne inndekning for de midlene som mangler. Det ble spurt om hvordan det er mulig å drive en forsvarlig virksomhet med et sekretariat som har en

ambulerende lokalisering. Det ble opplyst om at Rådet vil få spørsmålet om lokalisering tilbake på sitt mai-møte neste år.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig Råd takker for det arbeidet som gjøres i sekretariatet for å sikre driften av Det norske menneskerettighetsfond, og ber om at saken kommer tilbake til Rådet når en videreføring av Fondet blir aktuell i år 2000.*
2. *MKR bevilger til Det norske menneskerettighetsfonds prosjekter NOK 90.000,-. Dersom ikke menighetsofringene dekker hele bidraget fra Mellomkirkelig Råd, blir det på septembermøtet redegjort for hvor de resterende midlene er hentet fra.*
3. *MKR ber om at det i kommunikasjonen med norske menigheter tydelig informeres om hvilke prosjekter drevet av kirker eller kristne organisasjoner som er støttet av Fondet.*

Sak 20/99: SAMARBEIDSAVTALE MED ROMANIFOLKETS LANDSFORENING

Som sakspapirer forelå referater fra møter 18.02 og 07.04, samt referat fra møtet med personer med bakgrunn i Norsk misjon blant hjemløse 19.04, og et dokument overlevert på dette møtet. Et forslag til en samarbeidsavtale mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke var også sendt ut.

Fra de medlemmene som hadde deltatt i arbeidet med denne saken på Kirkemøtet, ble det understreket viktigheten av å vise varsomhet. Det ble gitt en orientering om bakgrunnen for at Stiftelsen Roma trakk seg formelt fra samarbeidet. Samtalene med Romanifolkets Landsforening har vist en svært positiv utvikling. For øvrig ble det gitt honnør til håndteringen av denne saken i etterkant av Kirkemøtet. Det ble fra Rådets medlemmer advart mot å få denne saken tilbake til Kirkemøtet til høsten. Det ble understreket at det underliggende temaet forsoning også er naturlig å bringe inn i andre markeringer knyttet til årtusenskiftet.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig Råd takker for det arbeidet som er gjort i etterkant av Kirkemøtet for å gjenreise tilliten mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke.*
2. *Mellomkirkelig Råd slutter seg til det framlagte forslaget til Samarbeidsavtale mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke, og ber om at Kirkerådet vedtar denne på sitt møte 26.-28.mai.*
3. *Mellomkirkelig Råd er tilfreds med at det er holdt avklaringsmøte med personer med bakgrunn i Norsk misjon blant hjemløse, og ber om at denne samtalen fortsetter.*

Sak 21/99: NØMs ARBEIDSOPPGAVER

Til saken forelå et notat med gjennomgang av NØMs historikk, erfaringer fra forrige periode og fortolkning av statuttene.

I samtalen ble det spurt om Rådets virkefelt er så tett sammenfallende med NØM at det er mange av oppgavene som også Rådet bør arbeide med. Det ble vist til NØM's positive bidrag til utviklingen av gode relasjoner mellom MKR og misjonsorganisasjonene. Det ble understreket at det er avgjørende for MKR å ha et organ som har ansvaret for den praktiske og lokalbaserte økumenikken.

Spørsmålet om hvem som setter dagsorden for nemndene ble reist. På denne bakgrunn ble det meldt behov for å gjennomgå forholdet mellom råd og nemnder, og mellom nemndene, som en del av den generelle organisasjonsgjennomgangen.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig Råd gir sin tilslutning til tolkningen av NØMs statutter slik det framkommer i notat av 09.04.99, og ber NØM utarbeide sitt arbeidsprogram på dette grunnlag.*
2. *MKR ber NØM komme med forslag til nødvendige endringer av NØMs statutter. Disse bør reflektere en grenseoppgang i forhold til de andre nemndenes arbeidsfelt.*
3. *NØM ber sekretariatet ta initiativ til en klargjøring av NØMs rolle i forhold til Norsk kirke i utlandet.*

Sak 22/99: OPPNEVNING TIL FNs 54. GENERALFORSAMLING

Fra Metodistkirkens Hovedstyre var det kommet forslag på to kandidater, og på denne bakgrunn gjorde MKR vedtak for den andre observatørplassen. Sekretariatets innstilling var gjort etter anbefaling fra Sør-Hålogaland Bispedømmekontor.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig Råd oppnevner til FNs 54. Generalforsamling:
Solveig Utvik
Svein Malmbekk (personlig vara)*
2. *Mellomkirkelig Råd tar til orientering oppnevningen gjort av Metodistkirkens Hovedstyre, og ber om at denne blir meldt Utenriksdepartementet, sammen med vår egen oppnevning.*

Sak 23/99: OPPNEVNINGER OG NOMINASJONER

Vedtak:

MKR gjør følgende oppnevninger:

1. *Medlemmer av delegasjon til Tyrkia i september 1999: Helge Aarseth og Sigurd Osberg / den BMs arbeidsutvalg velger*
2. *Medlem til Norsk teologisk samtaleforum: Marianne Bjelland Kartzow*
3. *Samtalegruppe mellom Misjonsforbundet og Den norske kirke: Aud Tønnesen*
4. *Samtalegruppe mellom Den Katolske Kirke og Den norske kirke: Trond Skard Dokka*
5. *Kirkenes Verdensråd's Commission on Mission and Evangelism: Tormod Engelsviken.
Kirkenes Verdensråds Advisory Group for Communication: Anne Weider Aasen*
6. *Kirkens Nødhjelps Representantskap (må bekreftes av Kirkemøtet høsten 1999):
Sissel Hodne Steen, med personlig vararepresentant Arne Kjell Raustøl
Øystein Gjerdrum, med personlig vararepresentant som foreslås av Samisk Kirkeråd*

MKR merker seg at fagmiljøer som Kirkelig Utdanningscenter i Nord i Tromsø og Institutt for Religionsvitenskap i Trondheim er nedprioritert ved oppnevninger fra Mellomkirkelig Råd og ber sekretariatet ta hensyn til dette ved senere oppnevninger

Sak 24/99: BESØK TIL DET ØKUMENISKE SENTERET I GENEVE

Det vises til MKR/AU-sak 8/99 der det blir gitt tilslutning til generalsekretærens forslag om en studietur for rådets medlemmer til Geneve. Rådet gav tilslutning til en slik reise. En slik reise sees som et ledd i rådets arbeid med å styrke sin egen kompetanse samtidig som det gir anledning til dialog med de ulike sekretariatene i Geneve.

Vedtak:

1. *MKR gir sin tilslutning til vedtaket fra MKR/AU-8/99 om å foreta en studiereise til Det økumeniske senteret i Geneve*
2. *MKR ber sekretariatet utarbeide et opplegg til forberedelse, gjennomføring og etterarbeid.*
3. *Reisen legges sammen med MKR's møte så tidlig som mulig i år 2000. Sekretariatet informerer så snart som mulig om hvilken helg i løpet av januar-februar som er best egnet.*
4. *Nemndlederne deltar også på reisen.*

Sak 25/99: ORIENTERINGSSAKER

Følgende var sendt ut på forhånd:

- a) Generalsekretærens årsrapport for 1998
- b) Informasjon om møte og konsultasjon om Den norske kirke i møte med situasjonen i Kosova, samt vedtak fra Sveriges Kristna Råd og Bispemøtet (utdelt på møtet)
- c) Brev fra Amnesty: Menneskerettighetene og situasjonen til homofile og lesbiske
- d) Informasjon fra Jubileum 2000 om vennskapsmenigheter og bønn jorden rundt

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning

Sak 26/99: ORIENTERING OM NORGES KRISTNE RÅD

Til møtet var statutter, årsmelding, virksomhetsplan og budsjett for Norges Kristne Råd sendt ut.

På møtet deltok leder Billy Taranger og generalsekretær Ingrid Vad Nilsen.

Generalsekretæren orienterte om NKR's virksomhet som innledning til samtale.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig Råd takker for orienteringene*
2. *MKR understreker at Dnk-medlemskapet i Norges Kristne Råd innebærer at saker som NKR arbeider med, gjennomføres også på vegne av Dnk. Dette må komme til uttrykk i Dnks planer og rapporteringer.*
3. *MKR ber sekretariatet følge opp samtalen med NKRs representanter i en videre drøfting av samarbeidet mellom Norges Kristne Råd og MKR*

Sak 27/99: SITUASJONEN PÅ BALKAN

På bakgrunn av situasjonen på Balkan gjorde MKR følgende vedtak

Vedtak:

1. I forbindelse med krigen i Jugoslavia sendes det nå et brev til menighetene i Den norske kirke. Det undersøkes også om dette kan skje i samarbeid med Norges kristne råd. Det skal inneholde:

- Et forslag til forbønn som kan inkluderes i den vanlige kirkebønnen.
- En oppfordring til å finne liturgiske og andre uttrykk for fredsengasjement og vilje til innsats for krigens ofre
- En oppfordring til å ta ansvar for de flyktninger som måtte komme til menighetenes nærmiljø.
- En utfordring til kirkeofringer til fordel for arbeidet blant krigens ofre.
- En oppfordring til å bruke årets bots-og bededag som en anledning til å reflektere over kirkenes og vårt eget kontinents andel i de overgrep mot menneskers verd som har funnet sted i dette århundre og dette årtusen.
- En orientering om det arbeid som utføres av nasjonale og internasjonale kirkelige organer i forhold til krigen i Jugoslavia. I dette skal det henvises til brevet fra Bispemøtet i mars, uttalelsen fra KISP, uttalelsen fra det siste Bispemøtet, konsultasjonen som ble arrangert i et samarbeid mellom MKR og Norges kristne råd og Kirkens Nødhjelps arbeid i regionen.

2. MKR ser betydningen av at et freds- og forsoningsarbeid kommer i gang så snart som mulig. Det kirkelige nettverk (KEK, KV, LVF) som fatter kirker fra Jugoslavia, Vest- og Øst-Europa må bli redskaper i et omfattende forsoningsarbeid. I stedet for å utdype konflikten, må kirkene bidra til å bygge et Europa hvor alle folk kan leve trygt. MKR skal i forhold til internasjonale kirkelige organisasjoner understreke behovet for en økumenisk innsats i forhold til situasjonen i Jugoslavia. Spesielt skal behovet for kon kontakt med og understøttelse av alle kirkene i området understrekes.

3. I forhold til alle sine økumeniske kontakter må MKR undersøke mulighetene til å få bygget opp en virksomhet som kan varsle om og på en fredsforebyggende måte kan tre i funksjon i forhold til truende etniske konflikter. Et slikt arbeid må også kunne bistå en kirkelig innsats i slike tilfeller.

4. Konflikten i Jugoslavia har igjen synliggjort behovet for en aktiv og omfattende flerreligiøs dialog. Dette er en utfordring til MKR's eget engasjement og egen kompetanseutvikling, men det synliggjør også behovet for at vi fra norsk side tar egne initiativ, samtidig som vi støtter det som blir gjort i andre sammenhenger (World Conference on Religion and Peace, KEK, KV)

5. MKR undersøker mulighetene for å utvikle en bilateral kontakt med Den serbisk-ortodokse kirke. I denne kontakten kan det være flere elementer, bl.a. bistand til å bygge ut den humanitære bistand, teologiske og pastorale samtaler, og på lengre sikt også mulige vennskapsmenighetsforbindelser.

6. MKR er glad for all den kirkelige innsats som er gjort i forhold til konflikten i Jugoslavia. Samtidig erkjenner vi at mer kunne ha vært gjort. Dette er erfaring som nok en gang viser nødvendigheten av å være tydelig på et tidlig tidspunkt. Det er derfor et behov for å styrke vår egen oppmerksomhet i forhold til aktuelle og mulige konflikter andre steder (for eksempel konflikten mellom Eritrea og Etiopia, i Sudan, og mulige interne konflikter i Etiopia) og

utvikle strategier for hvordan vi som kirke tidlig kan ha et konstruktivt engasjement i forhold til disse.

7. MKR vil fortsette arbeidet med de mange etiske spørsmål som denne konflikten reiser og som Bispemøtet også nevner i sin uttalelse: Folkerettens status i forholdet mellom FN og forsvarsallinser som NATO; spenningen mellom humanitær intervensjon og våpenmakt, ny gjennomgang av tanken om "rettferdig krig"; den kristne fredsforkynnelse i møte med denne type konflikter.

Oslo 18.05.99

Hans Morten Haugen - ref

